

УДК 378.14+81'23

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-191-87-91

**ЗІНЧЕНКО Олена Сергіївна** –

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов  
Одеської національної академії харчових технологій,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6433-1296>  
e-mail: [olena.zinchenko@ukr.net](mailto:olena.zinchenko@ukr.net)

**ОГРЕНІЧ Марія Анатоліївна** –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов  
Одеської національної академії харчових технологій  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9706-9159>  
e-mail: [mariaogrenich08@gmail.com](mailto:mariaogrenich08@gmail.com)

**ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна** –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов  
Одеської національної академії харчових технологій  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6534-9797>  
e-mail: [marinashepel@gmail.com](mailto:marinashepel@gmail.com)

**ЯКОВЛЄВА Марина Леонідівна** –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов  
Одеської національної академії харчових технологій  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8180-0370>  
e-mail: [marina1976434@gmail.com](mailto:marina1976434@gmail.com)

## ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

**Постанова та обґрунтування актуальності проблеми.** Розвиток України як незалежної демократичної держави висуває перед закладами вищої освіти нові та важливі завдання й вимоги. Основним чинником змін освітнього процесу виступає інтеграція нашої країни до Європейського освітньої спільноти, зміцнення зв'язків із розвинутими державами та впровадження нових педагогічних технологій. Сьогоднішній ринок праці має попит на фахівців економічного профілю, які на достатньому рівні володіють англійською мовою як засобом міжнародного спілкування, знають культурні та етикетні відмінності англомовних країн.

Згідно з Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти та Концепції навчання іноземних мов, основною метою їх навчання виступає формування у майбутніх фахівців немовних спеціальностей комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізації сучасного світу [5]. Для досягнення цієї мети підготовка майбутніх економістів передбачає гуманітаризацію освітнього процесу, оволодіння студентами загальнокультурною компетенцією та мовленнєвим англомовним етикетом як засобами міжкультурного ділового спілкування.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблема підготовки майбутніх економістів у немовних вищих навчальних закладах висвітлена у роботах вітчизняних та закордонних науковців, а саме: О. Андрусь, О. Іванцової, Л. Мацепури, М. Смирнової, Н. Перевознюк, Г. Яворської, Д. Ярошук, А. Barbu-Chirimbu, P. Iglesias-Sánchez;

специфіку викладання іноземних мов у немовних вишах вивчали А. Багатєєва, О. Биконя, А. Васильєва, Р. Гараєва, З. Корнєва, В. Лапіна, Л. Мороз, В. Трофімчук; культурологічний аспект у підготовці фахівців висвітлено у роботах М. Бабинець, Р. Гришкової, Т. Колбіної, В. Михайлюк, Е. Яценко; проблему етикету розглядали М. Вуган, Н. Byrnes, J. Citrion, J. Damen, V.B. Nunes, D. Probuka, L.L. Souza; навчання мовленнєвому етикету – К. Goebel, O. Hadley, C. Kramch, P. Parrish, H. Seelye; теоретико-практичні засади навчання іншомовного ділового спілкування розглянуто у роботах С. Ніколаєвої, С. Кожушко, О. Тарнопольського, Н. Ягельської, F. Bachman, B. Glowish, A.S. Palmer тощо.

Однак, ретельне вивчення методичної, наукової та навчальної літератури з проблеми виявило, що формування загальнокультурної компетенції та мовленнєвого етикету англомовного ділового спілкування як її основної складової у процесі англомовної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю не було предметом спеціальних досліджень. Вони не передбачають і не надають детальну інформацію щодо формування соціокультурної компетенції та іншомовного мовленнєвого етикету, а також не надають систему вправ фахового спрямування. Відтак, протиріччя, що виникли між методологічною нерозробленістю теми і, водночас, необхідністю забезпечення належного рівня володіння англійською мовою професійного спрямування, зумовили вибір теми нашого дослідження.

**Мета дослідження** – експериментально перевірити методику формування загальнокультурної компетенції та мовленнєвого етикету як її складової

при навчанні англomовному діловому спілкуванню студентів економічних спеціальностей вищого технічного навчального закладу.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** На сучасному етапі розвитку вищої професійної освіти ми розглядаємо англійську мову як обов'язковий компонент професійної підготовки майбутнього економіста та передумову успішної діяльності фахівця в майбутньому.

Експериментальна перевірка формування загальнокультурної компетентності та мовленнєвого етикету англomовного ділового спілкування як її складової здійснювалась на базі Одеської національної академії харчових технологій (Україна) протягом 2017-2019 років. Експериментом було охоплено 450 студентів факультету економіки, бізнесу і контролю ( спеціальностей «Економіка», «Облік та оподаткування») та факультету менеджменту, маркетингу і логістики (спеціальностей «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та «Публічне управління та адміністрування»).

Оскільки експериментальне дослідження проходило два роки, то доцільно було розділити його на два етапи. Перший мав на меті сформувати загальнокультурну компетенцію майбутніх економістів, а другий – мовленнєвий етикет англomовного ділового спілкування. Загальнокультурну компетентність ми розглядаємо як нерозривне поєднання знань, умінь, навичок, досвіду, відносин та якостей, що набула особистість, які є запорукою прогресивного процесу засвоєння соціальних та індивідуальних цінностей і являють собою поєднання мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та емоційно-почуттєвого компонентів.

У процесі роботи ми вирішували такі завдання: показати можливості формування загальнокультурної компетентності в освітньому процесі у вищому технічному навчальному закладі; розвивати у студентів здатність до самопізнання і самовдосконалення; сприяти формуванню переконань, ціннісних переваг, надбанню нових знань і умінь культуродоцільної діяльності.

Для досягнення поставлених цілей на початку роботи було проведено анкетування студентів для виявлення наступного: стан сформованості культурного аспекту студентів під час спілкування англійською мовою, їхня спрямованість на засвоєння загальнокультурних знань; рівень обізнаності щодо загальної культури; ступінь задоволеності студентами своїм рівнем володіння англійською мовою під час спілкування з представниками інших культур.

У процесі кількісної обробки відповідей анкети ми отримали наступні результати. Найвищий рівень показників (62%) має мотиваційний компонент, а найнижчий рівень (32%) – діяльнісний. Під час проведення анкетування більшість студентів оцінили свій рівень володіння іншомовною культурою як середній. Стосовно форм навчання, 52% студентів, усвідомлювали важливість самостійної роботи, інші

– виявили бажання розширити зміст навчання шляхом відвідування факультативних занять або спецкурсів.

Під час першого етапу нашого експерименту було вирішено такі задачі: пояснити студентам сутність поняття «загальнокультурна компетенція», запропонувати способи і методи її формування у процесі набуття вищої освіти в ОНАХТ; визначити педагогічні умови для розвитку всіх структурних компонентів загальнокультурної компетентності студентів на основі визнання їх рівноправним суб'єктом освітнього процесу; сприяти формуванню переконань, ідеалів, ціннісних переваг, надбанню нових і систематизації наявних знань і умінь культуродоцільної діяльності.

На початку експериментальної роботи студенти прослухали інтерактивний лекційний курс, який охоплював широкий діапазон тем і ситуацій, що пов'язані з міжнародною культурою, індивідуальними особливостями представників різних країн та націй, етикетом, враховуючи їх взаємозв'язок з майбутньою професійною діяльністю.

Наступна частина дослідження складалася з забезпечення студентів умовами для того, щоби вони засвоїли культурні цінності та характерні риси реалій через оригінальні тексти художньої, навчальної, фахової, лінгвокраїнознавчої та науково-пізнавальної літератури (так як при читанні відбувається знайомство зі звичаями та нормами поведінки, а особистість приймає ті цінності, які зафіксовані в культурі). Для оволодіння мовленнєвим етикетом ми у подальшому також використовували автентичні тексти, які модулюють певну культурну та ділову ситуацію.

Для покращення рівня міжкультурної комунікації ми використовували так званий «діалог культур». Особливу увагу було звернено на вивчення культури різних народів під час зіставлення культурних та мовних реалій, що забезпечує розуміння та взаємоповагу до «чужої» культури. Розв'язування пошукових творчих завдань відбувалося через застосування інтерактивних методів навчання, таких як дискусії, презентації, робота у групах, ділові ігри, бізнес-кейси та ін.

Формування загальнокультурної компетентності студентів неможливе без застосування інформаційно-комунікативних технологій. Під час проведення експерименту ми неодноразово використовували відеоматеріали та мультимедійні комп'ютерні навчальні програми, довідково-інформаційні посібники, онлайн-ресурси, електронну пошту тощо. За допомогою мережі Інтернет відбувався обмін інформацією з представниками інших країн в режимі online або offline. Під час підготовки відеосюжетів ми брали до уваги поступальність у нарошуванні інформації; тематику враховували таким чином, щоби студенти змогли застосовувати свої знання у майбутній професійній діяльності.

Перша частина експерименту розглядала культурні особливості української культури у порівняльній характеристиці з іншими

(англомовними) культурами та форми ділової комунікації (ділові переговори, зустрічі, наради, конференції тощо). Була використана технологія проблемного навчання та інтерактивна модель, яка мала конкретну передбачувану мету – створити комфортні умови, за яких кожен студент відчуває свою успішність й інтелектуальну спроможність. Види роботи відрізнялися підвищеним рівнем складності (Level A), середнього рівня (Level B) та були завдання полегшеного навантаження (Level C).

Після закінчення першої частини експерименту був повторно проведений зріз знань. Нами було виявлено: рівень сформованості культурного аспекту студентів значно покращився; мотиваційний компонент також мав більший показник; значна кількість студентів виявилася задоволеною своїми знаннями, які стали значно вищими, ніж на початку експерименту.

Успішне проведення першого етапу експерименту дозволило перейти до другої його частини, що носила більш лінгвістичний характер та надавала перевагу формуванню мовленнєвого етикету англомовного ділового спілкування (МЕАДС).

Ми вважаємо, що МЕАДС виступає невід’ємною складовою фахової культури майбутніх професіоналів-економістів економічного профілю. Він є всеохоплюючим поняттям, яке знаходиться у постійному зв’язку з такими

явищами, як «культура», «загальна культура», «загальнокультурна компетентність», «діловий етикет», «бізнес-етика», «етика професіонала», або «мораль», «ділове спілкування», «культура бізнесу», що є невід’ємними складовими ефективної мовленнєвої взаємодії майбутніх професіоналів під час розв’язання робочих та професійних питань, та передбачають використання сталих формул мовленнєвого етикету в основних видах бізнес-спілкування англійською мовою (business telephoning, business talks and meetings, negotiations, discussions, conferences, presentations тощо) та найпоширеніших обставин англомовного професійного спілкування (the first meeting, acquaintances, greetings, making the first impression, gifts giving and business cards exchange тощо) [1; 4; 6;7].

При порівнянні та аналізі основних національно-культурних реалій та особливостей мовленнєвий етикет англійської та української мов було встановлено, що бізнес-спілкування обома мовами є певною мірою ідентичним. У той самий час, у ньому присутні характерні риси, які являють собою стандартні мовленнєві кліше та звороти, що вживаються в певних ділових мовленнєвих ситуаціях, а саме: початок, ведення, завершення бізнес-комунікації; ділова телефонія; електронне та онлайн-спілкування тощо. Вони властиві фаховому (службовому) спілкуванню з дотриманням вербальних та невербальних ділових норм і правил.

При навчанні МЕАДС ми базувалися на наступних принципах, а саме: дидактичних (наочність, міжкультурна взаємодія, активність), методичних (принцип комунікативності, усної основи навчання),

лінгвістичних (принцип стилістичної диференціації) та психологічних (принцип поступового розвитку вмінь володіння діловим мовленням) [2; 3].

Було дібрано автентичні текстові матеріали науково-популярної та красномовної тематики з правил та норм мовленнєвої поведінки під час бізнес-комунікації в англомовних країнах; аудіо- та відеоматеріали, що відповідали тематиці та меті навчання, містили типові професійно-комунікативні ситуації англійською мовою та загальноприйнятні формули ділового мовленнєвого етикету, що є доступними за змістом та відповідають рівню володіння студентами англійською мовою; найуживаніші формули англомовного мовленнєвого етикету в діловому спілкуванні, нормативні моделі та правила мовленнєвої поведінки, особливості національно-культурної специфіки професійного англомовного спілкування.

У відповідності до теоретичної бази дослідження нами було розроблено методичку формування мовленнєвого етикету англомовного ділового спілкування. Її реалізацію було передбачено на заняттях з дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Ділова іноземна мова» та «Іноземна мова за фахом». Розроблений курс включав вивчення наступних тем: «Телефонна розмова», «Знайомство з діловими партнерами», «Проведення ділової зустрічі», «Підготовка та проведення презентації», «Перемови» тощо, які, крім вивчення основної фахової та культурознавчої тематики, мали на меті ознайомити студентів з формулами мовленнєвого етикету англомовного ділового спілкування.

При проведенні експерименту відбувалися інтерактивні міні-лекції, практичні інформативні заняття, робота з електронним словником. Інтерактивні міні-лекції включали наступні теми: “*Culture. Cultural Behaviour*”, “*Professional and Business Culture*”, “*Etiquette and Its Constituents*”, “*Politeness*”, “*Business Communication*”, “*Speech Etiquette and Speech Culture*”, “*Speech Etiquette of Business Communication*” тощо.

Одними з основних методів мовленнєвої діяльності, що дозволяли студентам навчитися ситуативно доречно вживати формули мовленнєвого етикету ділового спілкування, були бізнес-дискусія, моделювання ділової та скайп-конференції, ділові рольові ігри та ін.

На цьому етапі позааудиторна робота, наприклад, виконання домашнього завдання за допомогою мережі Internet, підготовка проекту, постановка та проведення міні-інтерв’ю сприяла розвитку самостійності, відповідальності й організованості, творчого підходу до виконання завдань.

По завершенні експериментального дослідження був проведений прикінцевий зріз знань, за результатами якого було виявлено суттєві відмінності в рівнях володіння мовленнєвим етикетом студентами. Так, високий рівень володіння мовленнєвим етикетом показали 74% респондентів у порівнянні з 7% на початку дослідження.

**Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок.** За результатами дослідження можна дійти таких висновків.

Перший етап експерименту, який був спрямований на формування загальнокультурної компетентності студентів економічних спеціальностей, завершений позитивним результатом. Його метою було оволодіння зразками культури людства й вмінням використовувати цей культурний досвід у взаємодії з іншими членами суспільства. Розроблений спецкурс був націлений на впровадження культурологічного підходу, упровадження ідей діалогу культур. Загальнокультурну компетентність ми розглядали як єдність набутих особистістю знань, умінь, навичок, досвіду. За основу нашого експерименту ми враховували мотиваційний та діяльнісний критерій.

Ефективність формування загальнокультурної компетенції підвищується за умови дотримання поетапного формування її компонентів у єдності та взаємозв'язку (мотиваційний, інформаційно-теоретичний, процесуально-діяльнісний, аналітико-корекційний та самостійно-творчий етапи). У процесі проведення експерименту на кожному етапі здійснювалися такі кроки: цілепокладання, відбір та структурування змісту навчального процесу, вибір засобів, методів і форм організації навчання та контролю, зворотній зв'язок та рефлексія.

Використання інформаційно-комунікативних технологій сприяло досягненню максимальної диференціації та індивідуалізації навчання, підвищенню підготовки відповідно до потреб у самостійному набутті знань та умінь у галузі загальної культури; раціоналізації часу та зусиль, спрямованих на формування комунікативних якостей, культури спілкування; уникненню культурних та соціальних бар'єрів, які заважають поширенню інформації та ефективній взаємодії; розвитку різних видів мислення і забезпеченню формування загальнокультурної компетенції; збільшенню можливостей щодо сприйняття та обробки інформації.

Під час експерименту було емпірично підтверджено ефективність використання інтерактивних методів навчання, а саме мозкового штурму, роботи в парах, групової дискусії, інтерактивної лекції, сесій «питання – відповідь» тощо.

Другий етап дослідження, метою якого було сформулювати навички володіння МЕАДС студентів-майбутніх економістів, водночас передбачав запровадження та дотримання основних педагогічних умов: були вибрані та використані у навчанні майбутніх економістів формули мовленнєвого етикету; впроваджена та апробована навчальна модель, що включала спеціально складені лексичні, лексико-граматичні комунікативні вправи, які опрацьовувалися поетапно.

Під час проведення та після закінчення експерименту були запропоновані методичні рекомендації з навчання МЕАДС, метою яких було набуття, засвоєння та розвиток здобувачами вищої

освіти знань і вмінь володіння феноменом «мовленнєвий етикет».

У процесі формування мовленнєвого етикету передбачалася обов'язкова позааудиторна робота студентів, які виконували домашні завдання, використовуючи оригінальні матеріали за фахом, готували презентації і представляли проекти, створювали міні-відеофільми з професійної тематики.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Подальша робота передбачає розроблення розширеної та ускладненої системи навчально-пізнавальних завдань з формування загальнокультурної компетенції та невербального етикету ділового спілкування англійських країн, а також розробку методики формування мовленнєвого етикету писемного англійського ділового спілкування для всіх гуманітарних дисциплін й основних інженерних, комп'ютерних та технічних спеціальностей, які викладаються в Одеській національній академії харчових технологій.

#### СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бабинець М.М. До питання про культуру іншомовного ділового спілкування майбутніх менеджерів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2011. №21. С. 13 - 15.
2. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2008. 285 с.
3. Тарнопольський О.Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
4. Яворська Г. Х., Перевознюк Н. М. Іншомовне ділове спілкування у контексті професійної підготовки майбутніх економістів: монографія Одеса: Букаєв Володимир Вікторович [вид.], 2018. 339 с.
5. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. Language Policy Programme, Council of Europe, 2018, 235 p. [online]. URL: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989> (дата звернення 12.09.2020).
6. Nunes V. B., Souza L. L. de. Ethical Formation in Professional, Scientific and Technological Education. *Educação & Realidade.* 2018. Vol. 43. № 2. P. 711–726. DOI: <http://dx.doi.org/10.1590/2175-623667554>.
7. Probus D. The Educational Aspects of Ethics. *Ethics & Bioethics (in Central Europe).* 2016. Vol. 6. № 3–41. P. 167–172. DOI: 10.1515/ebce-2016-0019.

#### REFERENCES

1. Babynets, M.M. (2011) *Do pyannia pro kulturu inshomovnoho dilovoho spilkuvannia maibutnikh menezheriv* [On the Question of Future Managers' reign Language Business Communication Culture]. Uzhhorod.
2. Nikolaieva, S.Yu. (2008). *Osnovy suchasnoi metodyky vykladannia inozemnykh mov (skhemy i tablytsi): navchalnyi posibnyk.* [Fundamentals of Modern Methods of Teaching Foreign Languages (Schemes and Tables): a Study Guide.] Kyiv.
3. Tarnopolskyi, O. B., & Kabanova, M. R. (2019). *Metodyka vykladannia inozemnykh mov ta yikh aspektiv u vyshchii shkoli:pidruchnyk* [Methodology of Teaching Foreign

Language and Their Aspects in Higher Education: a Textbook]. Dnipro.

4. Yavorska, H.Kh. & Perevozniuk, N. M. (2018). *Inshomovne dilove spilkuvannia v konterksti profesiinoi pidhotovky maibutnix ekonomistiv* [Foreign-language business communication in the context of future economists training]. Odessa.

5. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors* (2018).

6. Nunes, V.B. & Souza, L.L. de (2018). *Ethical Formation in Professional, Scientific and Technological Education*.

7. Probuska, D. (2016). *The Educational Aspects of Ethics*.

#### ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

**ЗІНЧЕНКО Олена Сергіївна** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Одеської національної академії харчових технологій.

**Наукові інтереси:** методика викладання французької мови, стилістика художнього тексту, історія французької літератури.

**ОГРЕНІЧ Марія Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеської національної академії харчових технологій.

**Наукові інтереси:** теорія та методика навчання ділової англійської мови в вищих навчальних закладах.

**ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов Одеської національної академії харчових технологій.

**Наукові інтереси:** викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, становлення особистості професіонала.

**ЯКОВЛІСВА Марина Леонідівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеської національної академії харчових технологій

**Наукові інтереси:** запровадження загальнокультурної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови у виші.

#### INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

**ZINCHENKO Olena Serhiyivna** – PhD in Philology, Associate Professor, Head of the Chair of Foreign Languages, Odessa National Academy of Food Technologies.

**Circle of research interests:** French teaching methodology, fiction texts stylistics, French literature history.

**OHRENICH Mariia Anatoliyivna** – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Chair of Foreign Languages, Odessa National Academy of Food Technologies.

**Circle of research interests:** theory and methodology of business English teaching at higher educational institutions.

**SHEPEL Maryna Yevhenivna** – PhD in Pedagogy, Senior Lecturer, Chair of Foreign Languages, Odessa National Academy of Food Technologies.

**Circle of research interests:** methodology of teaching foreign languages for specific purposes, future professionals' development.

**YAKOVLEVA Maryna Leonidivna** – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Chair of Foreign Languages, Odessa National Academy of Food Technologies.

**Circle of research interests:** introducing general culture competence to the students in the process of learning a foreign language at higher technical institutions.

*Стаття надійшла до редакції 18.09.2020 р.*

УДК 373.5.016:51

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-191-91-98

**ІЗІУМЧЕНКО Людмила Володимирівна**

кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри математики

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8656-2220>

e-mail: [l.iziumch@gmail.com](mailto:l.iziumch@gmail.com)

### ГОТУЄМОСЬ ДО МАТЕМАТИЧНИХ КОНКУРСІВ: ЗАДАЧНА СЕРІЯ НА МЕТРИЧНІ СПІВВІДНОШЕННЯ У ЧОТИРИКУТНИКУ

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** Математична підготовка в загальноосвітній школі насамперед спрямована на засвоєння учнями основних алгоритмів розв'язування задач стандартних типів, у той час як розв'язуванню нестандартних задач присвячується незначна кількість часу.

Розв'язування цікавих, нестандартних задач чи розв'язування відомих задач нестандартним способом сприяє розвитку математичних здібностей учнів, формуванню здатності до самостійного оволодіння новими знаннями, спроможності аналізувати отриману інформацію, розвитку творчого мислення, які необхідно систематично і вміло упроваджувати. В Україні є значні можливості для

покращення самостійної пізнавальної діяльності учнів, у тому числі участь у різного виду позакласних заняттях, у математичних турнірах, олімпіадах, у ЗФМШ та науково-дослідницькій роботі у Малій Академії наук. Засвоєння методів розв'язування олімпіадних задач вимагає від учнів напруженої, активної та зосередженої самостійної роботи, а також розвиває їхню творчість, креативність та піднімає рівень зацікавленості до математики. Розв'язування нестандартних задач учнями є також гарним підґрунтям та підготовкою до майбутньої наукової діяльності, оскільки конкурсні задачі передбачають необхідність певного наукового дослідження; успіх залежить від глибини розуміння проблеми, вміння раціонально розподілити час при розв'язуванні